

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	Egyesszám ára 4 fillér.
Helyben: Negyedévre . . .	3 korona.	Rudnyánszky Gyula	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egészévre	12 "			Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.
Vidőkre Negyedévre . . .	5 "			
Egészévre	20 "			

ROSTA.

Az a kérdés, kinek van igaza, kezd kialakulni, A többség erősen előtérbe nyomul. Törvényhatóságok, híres vármegyék, nagy városok, a nemzeti szellem világító tornyai kigyulladtak és messze világítanak a megnyilatkozó közvélemény előtt.

De most jön aztán a váratlan fordulat.

Az ellenzék ugyanis látva, hogy az igazság mérlege nem az ő javára billen, egyszerre megtagadja, a mire tegnap még mint a szentírásra esküdött.

Pest vármegye például mindig úgy szerepelt az ellenzék ajkán és az ellenzéki közvélemény sajtójában mint vezérmegye, melynek hazafisága bevehetetlen vár.

Hát ez igaz is. Az ország legnagyobb s legelső vármegyéje azonban a kormány mellett nyilatkozott. S ime mi történt? A híres rendületlen vármegyéről egyszerre azt olvashatjuk, hogy törvényhatósága akarat nélkül való, gondolkozni nem tudó, megvesztegethető, hazafiatlan elemekből áll.

Micsoda léha, lármás, csunya hájsza folyik az országban, hogy a nemzetet fölrázzák. A nemzet azonban nem hallgat többé rájuk. A nemzet ugyanis már mindent jól lát és mindenkit nagyon jól ismer. Éppen ezért tudni sem akar többé a szószátyár, öblös torku hazafiakról, tisztában van velük és értékelni tudja, hogy a hühös nagyképekűség csak álarc, mely a személyi érdekek, gyűlölet, bosszu, irigység s más rossz indulatok és tultengő egyéni ambíciók eltakarására való.

Mi lesz már most? Ezt kérdezzeti az országban mindenki, mialatt a boldog hazában kerülről-kerületre játszik a zajos országgyűléseket.

Hát a ki ismeri a magyar ember, különösen pedig az ellenzéki hazafiság jellemét, természetét, az bizony mosolyogva nézheti a nagy kavarodást,

Ennek a magyarázata ugyanis az, hogy a magyar ember szörnyen szeret beszélni. Sokat beszél és mindig beszél, sőt többnyire — csak beszél. Egy ragyogó szónoklat, ez fontosabb néha a haza érdekeinél, a haza megmentésénél.

Már most onnan az a nagy riadalom, hogy a képviselőházban ezentul nem lehet fölösleges szónoklatokkal ölni, lopni az időt, hanem dolgozni kell a nemzet javára. Ez egyszerűen lehetetlen állapot! Kiesik a világ feneke, megfordul a nap, megnyílik a föld méhe, ha ez a rettentő csapás csakugyan bekövetkezik! Mit fognak csinálni az üres szó, a cifra jelszavak, a hosszú lélekzetű beszédek hősei, ha Tisza kihuzza lábuk alól az egyetlen biztos talajt? Ez halálos

csapás lenne rájuk! Mert nekik levegőjük, létalapjuk a szónoklat, a fecsegő időrablás, a szóvirág-poeséskeelés és az ország ügyeivel komolyan foglalkozni nem képesek.

Mivel pedig a szónoklatok aranykora a tisztelt Házban immár letűnt, nem bánják, ha nem is nyitják meg hamarjában az új ülésszakot, — jobban érzik magukat kint a kerületekben, a hol még lehet sokat összevissza beszélni s a népet még mindig lehet orránál fogva vezetni egy-egy nem adózunk szónoklattal!

Agitáció.

Mivel nem félünk s nem kételkedünk igazunkban, ennél fogva nem csinálunk előzetes kibúvókat, mint Apponyi és nem kisebbitünk le senkit. Ha szerintük Debrecen, Budapest és az ország minden polgára, a ki a kormány akcióját helyesli, bitang szolgálélek, a kinek a szava nem jelent semmit, mi nem szóljuk le azokat, a kik az ellenzéknek adnak igazat. Ez nem akar fölhívó példaadás lenni, abban a szituációban, melyben az egyesült ellenzék van, értjük, hogy az eszközökben nem igen lehetnek válogatások.

Folyik tehát a közvélemény előkészítése és lassan-lassan leadódnak a veriditek. A két álláspont megnyilatkozása között azonban van egy szembeötlő különbség, melyre rá kell mutatnunk. Az ellenzéki urak átalakultak agitátor-testületté és megmozgatnak minden követ, hogy a maguk álláspontjuk mellé toborozzák a hangokat. A másik félen ellenben a szabadelvűpárti urak megmaradnak parlamenti politikusoknak, s mivel a képviselőházban nincs dolguk, tehát pihennek.

Már most tessék egybevetni e két-féle magatartás kihatását az ország fölfogására. A befolyásolás mellőzése mindenestre a nobilisabb fölfogás, de amaz a hasznosabb. Az intelligencia tultott erőpróbáját várják a szabadelvűpártiak a néptől, mikor rábizzák az agitátorok szónoklataira. Végre is, a mit azok mondanak, a nép egyszerű észjárásán túljár és azok a jelszók, mikkel dolgoznak, sokkal gyűjtőbbak, semhogy kellő fölvilágosítás nélkül első hallásra a naiv néplelek feléje nem hajlanék. A sajtó munkája nem tudja ezt az egyenlőtlenséget paralizálni. Az ellenzéki hangok sokkal durvábbak s minden hazugságra, melyet letűnek, felelnek kétannyival.

A nép pedig megállja a lehetetlen erőpróbát is s leadja *bizalmi szavazatát a kormánynak minden erre*

való kapacitálás nélkül, tisztán a maga esze és érzése után ítélve. Tán nem is annyira a kormány cselekedetével vannak tisztában, mint inkább a lármázó hazafiak igaz mivoltával. A november 18-iki esemény fölforgathatta esetleg az alkotmányt, csinálhatott abszolutizmust, légberöpíthette az egész országot, de nem csinálhatott az ellenzéki éretlenekből érett politikusokat, a jezsuitákból hazafiakat és Apponyi Albertből elfogulatlan embert. Ezzel tisztában lehet mindenki és a ki erre gondol, attól tárogatózhatnak a kurucok, a mennyit csak tetszik, a nép a nótát hallgatja, de ismeri azt, a ki fujja.

Nyilvánvaló azonban, hogy a jelszókkal való agitációt ellenméreg nélkül hagyni legalább is igazságtalanság az ítéletmondásra hivatott közvélemény ellen. Valamint a bírónak is nehezebb a helyzete minden olyan esetben, a hol csak a vád, vagy csak a védelem él jogával. Ebben a politikai pörben pedig kétszeresen az, mert Tisza István igazsága sokkal komplikáltabb, mint az ellenzék ferditése. Hogy a szólásszabadságot meg kell védeni, ahhoz minden ember hozzájárul, s ezt akárki rögtön megérti. De hogy a november 18-iki esemény ellen nincs szüksége a szólásszabadságnak védelemre, azt már magyarázni kell. Azt is rögtön megérti akárki, hogy az erőszak nem lehet jogforrás, de azt viszont kötelesek is magyarázni a népnek, hogy Tisza István nem is akar erőszakból jogot meríteni, hanem ellenkezőleg, a jogból meritett erőt a jogtörés elgázolására. Mi látjuk és ők tudják, micsoda hamisítást visznek véghez, mikor általános axiómákat állítanak föl, azokat bizonyítják, holott senki ezek ellen nem támad, s aztán azt a helyeslést és elismerést, a mit az általános igazságok kaptak, ők rakják zsebre, mint a speciális esetben tanúsított fölfogás megerősítését. Az alkotmány szent! Ki nem arat osztatlan helyeslést, ha ezt állítja? Az erőszakos kormányzás a törvényuralom mellőzésével a nemzeti szabadság vége! Van-e magyar ember, aki ezt alá nem írja? S ha végig nézzük az ellenzéki agitátorok beszédeit, miket a gyűlések megtapsolnak, voltaképpen csupa ilyen mondásokat szentesít a nép s ezeket a vétumokat kapcsolják azután a kormány ellen való bizalmatlanság fogalmába.

Tisza István nem jön Debrecenbe a hol pedig várták. Elmegy Győrbe, de ez nem változtat azon, hogy itt nem volt. Az ő szava az egész országba szól, de az igazát és meggyőző erejét

nem érvényesítheti annyiszor, hogy szükség ne volna rá. A lefolyt hét gazdátlanul az ellenzéknek szolgáltatta ki a közvéleményt, mint megdolgozásra váró anyagot. s ell kell ismernünk: mozogni és kiabálni ezek az urak jól tudnak. A szabadelpárt azonban nem háríthatja el magától a kötelességet, hogy a bírót, melyet ő választott póre eldöntésére, informálja is.

Politikai hírek.

Külföldi lapok Magyarországról.

A londoni „Standard” a magyar politikai helyzetről szóló vezércikkében konstatálja, hogy Tisza nem tagadja az alkotmányos forma megsértését, védekezése a „Salus seipublicae suprema lex” alksziómába foglalható össze. A kérdés úgy áll, hogy egy faktiozus kisebbség lehetetlenné tegye-e a pártkormányzatot: igen van nem? Tisza Wellington herceggel mondhatná: a király kormányzatát folytatni kell. Magyarország kormányzását paralysis fenyegette az egész Monarchia biztonsága veszélyben forgott, Tisza azt állítja, hogy csak angol példát követ, Mi is kénytelenek voltunk erős kézzel letörni az obstrukciót, tulságos tekintet nélkül formákra és precedensekre, melyek az obstrukció által oly kiméletlenül megsértettek.

A londoni „Daily Graphic” nem akarja kritizálni Tisza gróf „államesin”-ját, csak konstatálja, hogy a klotüre és a guillotine az angol parlamenti életben megszokott alapvonásokká váltak, s bár senki sem szereti, meg kell adni, hogy szükséges ellenmérget képeznek az obstrukció mége ellen mely ha magára hagyják, esetleg az egész parlamenti gépezetet összetöri. A lap kimutatja, hogy az obstrukció végeredményében az absolutismus malmára hajtja a vizet. Tisza, úgy mond, joggal monhatja, hogy midőn a brit parlament példáját követi nem a többség zsarnoksága, hanem a parlamenti kormányzat érdekében eszelecszik.

A párisi Temps legutóbb is vezércikket szentelt a magyar ügyeknek, a melyben azt mondja, hogy Tisza páratlan mesteri kézzel vetett végett az obstrukciónak és hangsúlyozza, hogy Tisza ellenségeinek nagyrabecsülését is bírja. A lap jó tájéko-

zottsággal bírálhatja a legkülönbözőbb pártárvialatokból összealakult ellenzéki egyesülést és aztán a következőképen ír: A férfiaság tetszik férfias népek, Ez nem szereti a fikciót. Ez a nép azt a kérdést veti fel, hogy vajjon a merénylet a parlamenti jog ellen és következőképen Magyarország szabadsága ellen nem-e csupán az ellenzék kötekedése a végett, hogy az obstrukció fogantujával tultegye magát a kormányon és a többségen? A nép továbbá azt fogja kérdezni, hogy pl. az a forradalom, a melyvel 1882-ben Angolországban behozták a klotüre-ét és helyreállították a szólás szabadságát, nem volt-e üdvös és jótékony?

A nemzet itél. A szabadelpártban — mint budapesti tudósítónk jelenti — napról-napra fokozódó lelkesedést kelt a nemzeti közvéleménynek egyre hatalmasabb arányban való megnyilatkozása. Pestvármegye tegnapi közgyűlésének hazafias határozata mellé méltán sorakozik Nagyvárad és Temesvár városok állásfoglalása, mely fényes tanubizonyságul szolgál arra nézve, hogy a vidéki lakosság intelligenciája, melyet nem a pillanatnyi hangulatok dominálnak, hanem, a mely a nemzet jövőjét tartja szem előtt, lelkesen helyeslő és buzdító szóval sorakozik a kormány mellé. Világos ebből, hogy a nemzet művelt társadalmá nemcsak érzi, az obstrukció nyugétól való megszabadulás szükségét, hanem helyesli a megszabadulásnak a kormány által megjelölt egyetlen módját is és ebben — hasonlóan az angol nagy városok művelt közönségéhez — teljes erővel és lelkesedéssel kész a kormányt támogatni. Nagyvárad és Temesvár városok közönségének tegnapi megnyilatkozása olyan eredmény a melyet semmiféle ellenzéki rabulisztikával sem lehet lekicsinyelni. Ennek a két vidéki városnak a megnyilatkozása eklatáns bizonyosságát adta szuperioritásának és a szabadelpártban semmi kétség sincs az iránt, hogy az ország többi városainak intelligens közönsége is hasonló módon fog válaszolni arra a kérdésre, hogy a nemzet valódi közvéleményét a megyék és városok nagy intelligenciája, vagy pedig a technikai obstrukció hőseinek kisdud csoportja alkotja-e? Csak ter-

mészetes, hogy úgy a kormányra mint a szabadelpárt pártára nézve különös becsesül birnak a megyék és városok művelt közönségének megnyilatkozásai, a melyekből már eddig is világosan kitűnik, hogy a választók nagy többsége az obstrukció ellen foglal állást. Ennek alapján a szabadelpárt nyugodt lelkiismerettel és lelkes hangulatban várja tovább a többi megye és város megnyilatkozását: — a nemzet itéletét!

A parlamenti helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, nov. 29.

Abba a stádiumba jutottunk, a mikor itt is, ott is recipékkal tündeznek fel az emberek. Csövestől hull a jó tanács, hogyan és miképen kellene a helyzetet megoldani. Gomba módra terem a státusférfit és nagy képien ajánlgatják a kormánynak is, az ellenzéknek is, hogy kivezetik ebből az úgynevezett holt pontra jutott helyzetből. De azért köszöntjük ezeket az urakat, hátha tényleg fecskéék és nyarat hoznak.

Tegnap például Gorove László szabadelpárti intézett nyilt levelet választóihoz, és ebben a választói reformról szincerizál, a mely képes volna az ellentéteket áthidalni. Csodáljuk, hogy ezt kormányparti képviselő írja. Hisz Tisza István gróf nem egyszer, nem is kétszer a parlament nyilt színén kijelentette, hogy a választói reformról a munkálatok folyamatban és olyan stádiumba vannak, hogy iegközelebb a második szaktanácskozományt hivatja össze, a melyben részt vesznek az összes ellenzéki pártok. Hát kell ennél több? Mi volt a válasza az ellenzéknek? Az, hogy a mikor a házszabályrevizióról szóló indítványt tárgyalták, Apponyi Albert gróftól kezdve Gabányi Miklósig mindannyian határozati javaslatokat nyújtottak be, a melyekben a választói reformot sürgették. Ez tehát alapja a kibontakozásnak nem lehet.

Hisz Tisza adja a választói reformot.

Az első gratuláns.

Irta: **Herczeg János.**

Alig teltt bele egy óra, hogy az én buksifejú Gabi fiam napvilágot látott, egy jól öltözött, fekete körszakállu uriember kopogtatott be hozzám:

— Nevem Nádvalvi Izor! — szolt az idegen, sárgakeztyűs jobbát derékszög alakban nyujtván felém.

— Örvendek! — szoltam és helylyel kináltam meg.

— Gratulálok!

— Köszönöm.

— A nagyságos asszony remélem jól van? . . .

— Köszönöm, jól. A körülményekhez képest.

— A kis baba is, ugyebár?

— Az is, hál' Istennek. . . .

Aztán Nádvalvi ur hosszasan és részletesen beszélt a mélységes apai örömről: a titokzatos varázserőről, amely egy apát a kis apróság jövőjének érdekében tette és kitartásra ösztönzi; a családi otthonról, mely tetszetős lézen Urunknak Istenünknek.

Nádvalvi ur e társadalmi problémának oly magas szárnyalásu fejtegetésébe bocsájtkozott, hogy az egyetemi tanszéken sem lehet erről a témáról magvasabb előadást hallani. Amde mindez engem egy cséppet sem érdekelt. Unom az ilyen böcselkedéseket. Azért láthatólag figyelemmel hallgattam Nádvalvi urat, abban a reményben, hogy hamarabb készen leszek vele. De csalódtam. Mentül inkább figyeltem a vendég ur fejte-

getéseit, antul inkább melegedett bele. Keztem komolyan türelmetlenkedni, különben pedig igen kíváncsi voltam arra, hogy voltaképpen mit akar Nádvalvi ur és pedig éppen most, ebben a szokatlan időben és zürzavarban? . . . Mikor Nádvalvi lélegzetvétel céljából előadását kissé félbeszakította, hirtelen közbeszóltam:

— Külömben miben lehetek szolgálatára?

— Pardon! Annyira osztom uraságod örömét, hogy majd megfeledeztem idejövetelem tulajdonképpeni céljáról. Hát kérem én a Mária Rosalinda Friderika Apollonia Hildegarda leánykiházásító-egylet vezérügynöke vagyok. Intézetem a legnagyobb, legszolidabb és legmegbízhatóbb intézet. Fennállása óta 937.000.000 korona 47 fillér hozományt fizetett ki. Egyszóval minden családapá a legnagyobb bizalommal biztosíthatja nálunk leánya hozományát, mert kérem: a fő a bizalom. Vannak ugyanis nagyon sok megbízhatatlan intézetek, amelyeknek ágensei aranyhegyeket ígérnek. Aztán a felek arra ébrednek, hogy csufosan belettek csapva!

— De kérem . . . szoltam közbe.

— Igen, ez így van és nem másképpen — szolt Nádvalvi ur, figyelmen kívül hagyva közbeszólásomat, — mert kérem a biztosítási feltételeknek annyit csinija-binja van, hogy ügyvédember sem ösmeri ki magát. — A biztosítás különben is olyan, mint az ékszervásárlás. Első sorban a céghez kell teljes bizalom és megnyugvás.

— De . . .

— Igen kérem, ez így van. Intézetem, melynek ő cs. és kir. fensége Mária Rosalinda Friderika Apollonia Hildegarda főhercegnő a védnöke, a legnagyobb kiházásító-intézet a világon. A Habsburg-háznak összes leányai nálunk vannak biztosítva. Természetesen a főnemeselek: hercegek, grófok, bárók követik a magas udvar példáját.

— De kérem, — szoltam erélyesebben közbe, — azt hiszem uraságod nálam nem jó helyen jár.

— Dehogy. Nem szoktam én kérem tévedni, — szolt jegyzőkönyvét nézegetve, — Kovács Odön, Nyár-utca 17., II. em., 5. Ugyebár?

— Igen. A cim helyes és teljes.

— Én kérem hosszú gyakorlatomban még sohasem tévesztettem el az adreszákat. Előjegyzéseim nem csálnak.

— Nálam ez egyszer mégis tetszett tévedni.

— Hogy-hogy? kérdé kíváncsian.

— Mert nekem nem leánykát, hanem — hál' Istennek — fiugyermeket hozott a gólya.

— Csakugyan? Az lehet. Gabi! Azt gondoltam leány. Bárdi Gabi is az. . . . Egyébként az nem határoz, mert én egyuttal a katonai biztosító társaságot is képviselem. Igen kérem. És amily célirányos, hogy kis leányaiknak az apák hozományt biztosítsanak, épp oly kívánatos, hogy a fiucskáknak egy éves önkéntességére is megfelelő összegről gondoskodjanak. Mert kérem, ma minden intelligens uri ember iskoláztatja fiát, ergo: egy éves önkéntes lesz. Ez pedig

Tessék, tekintsenek be a statisztikai hivatalba, hónapokig megfeszült szorgalommal, kisegítőszemélyzet igénybevételével folyt a munka, hogy a reformhoz szükséges adatok összeállíttassanak. Konkrét tények ezek, amelyeket letagadni nem lehet. Levegőbe, haszontalanul ilyen munkát a kormány nem végeztet. Ki is jelenti Tisza, — Uraim én a választói reformot akarom, megígértem a Kossuth-pártnak, állom ígéretemet, nagyrésze a munkának el is készült.

A válasz azonban az, hogy határozati javaslatokkal állottak elő és az ellenzék pártvezetőségei is oda konkludálnak, hogy a választói reformot sürgetik.

Egyébként a kormány feltétlenül tisztában van azzal, hogy mit eszelekedjék és e szerint tesz is. Azt hiszik, hogy idegen receptekre nem lesz szüksége.

A szövetkezett ellenzék végrehajtó bizottsága holnap délelőtt 11 órakor érkekezletre jön össze, hogy további akcióját megbeszélje. Sajnos azonban, hogy ez érkekezletek eredményéről a nyilvánosság nem értesül, mert a hivatalos jelentések egy-egy cáfolattal rukkolnak ki csupán, érdemeiről azonban nem nyilatkoznak.

Nagy népgyűlést még kettőt tervez az ellenzék. Mind akettőt most vasárnap. Az egyiket Debrecenben, a másikat pedig Ujvidéken.

A tiszántuli egyházkerület közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

— nov. 30.

Tegnap volt a tiszántuli református egyházkerület őszi közgyűlésének első napja.

A közgyűlés tagjai még 9 óra előtt megtöltötték a főiskola dísztermét. A diákokból álló hallgatóság a karzatokat foglalta el.

Néhány perccel 9 óra után lépett a terembe az elnökség: Kiss Áron püspök, gróf Dégenfeld József főgondnok és a tisztikar. Jelen voltak:

Baltazar Dezső, Domby Lajos, Fekete

Márton, Sütő Kálmán, Uray Imre, Sulyok István, Dávidházy János, Nagy István, Gencsy Albert, Dorogi Lajos, dr. Tóth János, Szikszay Zoltán, György Imre, Bencsik István, Segesváry József, Domahidy István, Domahidy Elemér, Széll Kálmán, Biky Károly, Luby Gerzon, Simonffy Imre. Tanácselnök egyház részéről: Kiss Albert, Balogh Ferenc, K. Tóth Kálmán, Erőss Lajos. Világi részről: Simonffy Imre, Ujfalussy Béla, Géressy Kálmán. Az egyházmegyéi képviselőiben: Kiss Ferenc, Illyés Endre, Rásó Gyula, Padrah Sándor, Garzó Gyula, Futó Zoltán, Papp Imre, Tolnai Béla, Szenes László, Kiss Elek, Szele György, Biber József, Fráter Barnabás, Fráter Zoltán és még sokan.

A közgyűlés Kiss Áron püspök imájával kezdődött, mely után felkérte Sass Béla egyházkerületi h. főjegyzőt, hogy az elnöki megnyitó beszédet olvassa fel. A megnyitó beszéd foglalkozik mindazokkal a tavaszi közgyűlés óta lefolyt dolgokkal, melyek az egyházkerületet érdeklik.

Beszéde végén figyelmeztette az elnök a közgyűlést, hogy tartózkodjanak a politikizálástól, mert az egyház ügyeinek tárgyalása közben nem szabad, hogy bárki is politikai szemüvegén keresztül nézzen.

Kiss Áron beszédének felolvasása után lelkes éljenzés üdvözölte az ősz püspököt.

Számba vették a megjelenteket és igazolták a távolmaradottakat, mire a főjegyző bejelenti, hogy az alsószabolcs-hajduvidéki egyházmegye gondnokává Baltazar Dezső dr.-t, a békéscsaba egyházmegye helyettes gondnokává pedig Fekete Mártont választották meg.

A közgyűlés mindkét választást helyben hagyta.

Zsigmond Sándor volt esperes ügye került azután tárgyalás alá. Az elnökség bejelentette azokat az utólagos jóváhagyás reményében tett intézkedéseket, melyeket Zsigmond megüresedett tisztségeinek ideiglenes betöltése iránt tett.

Uray Imre tudomásul vette ugyan az elnökség intézkedéseit, de nem helyesli azok egyes pontjait és az elnökség viselkedését az egész ügyben. Uray beszédére az elnöklő főgondnok megnyugtatólag felelt.

Az egyházkerületi levéltár kezelésével megbízott Erőss Lajos azt panaszolja, hogy egyrészt szűk a levéltári helyiség, másrészt olyan iratokat is őriznek, melyek az egyházkerületre egyáltalán nem tartoznak.

A levéltár kibővítését és az ott levő anyag megrostálását a tavaszi közgyűlésre halasztják.

Puky Gyula lemondott tanácsbírói tiszteről. A megejtett választás eredménye nem vezetett, mert abszolút többséget senki sem kapott. A püspök új szavazást rendelt el Mezőssy Béla és Padrah Sándor között. A beérkezett szavazatokat szombatnontották fel. Az új tanácsbíró Mezőssy Béla országgyűlési képviselő lett. A közgyűlés éljenzéssel vette tudomásul a választást.

Ezután az új tanácsbíró az egyházkerület kezébe letette az esküt és megköszönte az iránta tanúsított kitűtető bizalmat, így érte, hogy új tisztségének minden igyekezetével meg fog felelni.

Most a megválasztott zsinati tagok igazolása következett. Ennek során fontos döntést hozott az egyházkerület. Simon Károly hajduhadházi tanító zsinati taggá történt választását többen megtámadták azzal, hogy érettségi vizsgálatot nem tett egyén zsinati tag nem lehet. A közgyűlés azonban helyben hagyta a választást, mert Simon Károly bíró érettségi vizsgálatnak megfelelő képesítéssel.

Zsigmond Sándor lemondásával és Horthy István halálával megüresedett két konventi tagság. Ezek betöltésére az elnök elrendeli a szavazást.

A szavazatszedő bizottság megalakítása után az ülést 10 percre felfüggesztik.

Szünet után a szavazatszedő bizottság elnöke kihirdette az eredményt. E szerint Sütő Kálmán és Lengyel Imre lettek a konventi tagok 48, illetőleg 42 szavazattal.

Jótekonny adományokról, iskolák és egyházak segélyezéséről szólott az azután felolvasott pénzügyi bizottsági jelentés, melynek egyik tárgya hosszabb vitára adott alkalmat.

A máramarosszigeti református jogakadémia 2000 koronás segélyét a pénzügyi bizottság 3000 koronára emelni javasolja. A jogakadémia igazgatótanácsa kéri az egyházkerületet, hogy az évi segélynek 4800 koronára emelésével alapítson az egyházkerület a máramarosszigeti jogakadémián új tanszéket annál is inkább, mivel már Máramarosmegye és Máramarossziget város is alapított egy-egy tanszéket.

Hosszas vita után azt határozták, hogy az új tanszék létesítését véleményadás végett kiadják a pénzügyi és tanügyi bizottságnak és utasítják a két bizottságot, hogy véleményes javaslatát terjeszse a tavaszi közgyűlés elé.

A lelkészképzési és tanítóképzési vizsgálatok eredményéről szóló jelentés következett ezután. A közgyűlés örömmel vette tudomásul a vizsgálatok szép eredményét.

A konvent két póttagságának betöltése következett. A választás eredményeként póttagok lettek: Baksa Lajos dr. és Doroghy Lajos.

Közalapi segélykérvények és rendkívüli segélyek elintézése után miniszteri rendeletek és átiratok elintézése következett.

A kerületbe tartozó egyházmegyék és egyházközsegek dolgait tárgyalta most a közgyűlés. G. Tóth Sándor csatári gondnok szivbaja miatt kéri felmentését. Megadják. A szatmárhegyi egyház kéri, hogy a nagybányai egyházmegyéből a szatmárba helyezték át. A közgyűlés a kérdésben a szatmári egyházmegye véleményének meghallgatása után a tavaszi közgyűlésen dönt.

A debreceni és beregi egyházmegyék lelkészei Beregszászon értekezletet tartottak. Az értekezlet határozatait pártolólággal terjeszti a közgyűlés elé.

A szegedi és gyomai közalap megváltása iránt albizottságot válszstanak.

A közgyűlés azután elhatározta, hogy megkéri a konventet, tegyen lépéseket a vasároknak, vasárnapokról és ünnepnapokról hétköznapokra való áttétele iránt.

Egész sereg kérvény és felirat után tudomásul vették, hogy a hetei és fejéresiei ref. egyházak különválását a miniszter nem engedélyezte.

Majd a debreceni egyetem ügye követ-

pénzbe kerül, mert az önkéntes uraknak reprezentálni kell. . . .

— Nem rossz dolog, az igaz, — szólatam közbe.

— Határozottan jó dolog ez kérem. Utóvégre is a jövőbe belátni nem lehet. Tegyük fel, hogy uraságodnak meg tetszik halni, akkor a további befizetés megszűnik és fiacskája mikor önkéntes lesz, megkapja a biztosított tőkét.

— Szép és okos dolog ez, de a meghalás nekem éppenséggel — nem tetszik.

— Pardon. Nem úgy értettem. Ha az ember a biztosítást tárgyalja, minden emberi eshetőséget számba kell vennie. Mert kérem tulajdonképpen mi a biztosítás? Rizikó. Például a közelmúltban biztosítottam egy előkelő földbirtokost 50,000 korona erejéig. Hatalmas, erős ember volt. Prima medium. Vadászni ment. Megfázott. Egy kis tüdőgyulladás és — vége. Mi kaptunk összesen egy félévi díj fejében 800 koronát és az önkéntes urnak fizetünk 50,000 koronát. Pechünk volt.

— Belátom, hogy nagyon üdvös dolgok ezek, csak azt szeretném tudni, hogy honnan tudta meg uraságod ilyen szédítő gyorsasággal a nálunk előfordult öröndetes családi eseményt? Hiszen anyósomon kívül, ki éjjel nappal feleségem mellett van, még tulajdon testvéreim sem tudják?

— Ja kérem — szólt Nádfalvy ur mosolyogva — ez üzleti titok, ez üzleti titok!

— Mondhatom igen kíváncsi vagyok erre. Szavammal biztosítom a legnagyobb diskrecióról.

— Hát kérem én üzleti összeköttetésben állok az összes bábaasszonyokkal Ezek első-sorban nekem jelentik be közvetlenül a születési eseteket, még pedig azonnal és csak azután mennek az anyakönyvi hivatalba.

— Aztán miért van ez a nagy sürgősség?

— Miért? Hát a konkurrencia miatt. A publikum jól felfogott érdekében nekem meg kell előznom a versenyt, nehogy azok becsapják a feleket. Mikor a verseny az anyakönyvi hivatal utján megtudja e születési eseteket, én már régen felkerestem a boldog apákat, akik az öröm első óráiban beiratják a leánykiházásító vagy katonai biztosító intézetbe a kis jövevényt. Igen, kérem. És milyen szép meglepetés ez anyák részére is. Hát kérem remélem, hogy uraságod, mint goneos családapa ezt a meglepetést önagsága részére megszerzi — Szólt Nádfalvy ur — nyomtatvány-ürlapot terítve ki az asztalra. Szabad kérdeznem becses, teljes, családi-és keresztnevét?

— Ne tessék kérem fáradni, mert én nem biztosítok az ön intézeténél.

— Az ön intézetemnél — szólt Nádfalvy ur sápadozva, mivel azt hitte, hogy az üzlet készen van, — mely a legnagyobb, legjobb és legszolidabb?

— Nincs semmi kifogásom az ön intézete ellen, — szóltam — de nekem mégis kutyakötelességem annál az intézetnél biztosítani, melynek én kenyerét eszem. . . . Mivelhogy magam is biztosító vagyok!

kezett. A 100.000 koronás egyházi alapítvány tárgyában hozott presbiteri határozatot Márk Endre és Jánosi Zoltán meglebebezték. Az egyházmegyének a fellebbezés tárgyában hozott határozatát Jánosi az egyházkerületi közgyűlés elé vitte. A közgyűlés az idevonatkozó okmányok átvizsgálása után elhatározta, hogy a tavaszi közgyűlésen fog ez ügyben érdemben dönteni.

Nehány egyházmegyei felebbezés meghallgatása és több tanügyi kérdésben hozott döntés után Dégenfeld József elnök az ülést berekeszti és a tanácskozás folytatását mára halasztotta.

Tegnap délután ugyancsak Dégenfeld gróf elnöklelte alatt az ev. ref. segélyegylet választmányai tartott ülést.

Ma reggel a közgyűlés az igazgatótanács felterjesztéseinek elintézésével kezdi meg a tanácskozást.

Délután fegyelmi ügyeket tárgyal majd az egyházkerület bírósága.

Egyház és iskola.

A tanfelügyelő a szegény iskolás gyermekek érdekében. Felkérteünk a következő sorok közzétételére: Csányi Viktor tankerületünk és Debrecen sz. kir. város agilis és ügybuzgó kir. tanfelügyelője 1799. számú átiratában felkéri az egyházakat és iskolafentartókat, hassanak oda, hogy az iskolába járó szegény tanulók téli ruhával és a télen át legalább ebéddel láttassanak el, hogy a téli zord időben ne kénytelenítsenek rongyos, fogyatékos ruhában és éhesen az iskolába járni. Vagy a mi szintén nagy anomália, ruha és élelmiszer hiányában ne legyenek kénytelenek az iskolát mulasztani. Ezen átirat igazán a kir. tanfelügyelő nemes gondolkodására és gondoskodására vall és ezt olvasva, legyen szabad elmondanom, hogy ez ügyben mi történik itt Debrecenben a szegény iskolások érdekében! A helybeli izr. statusquo hitközség iskolájában tanuló szegény gyermekek évek óta elláttatnak egész télen át három tál ételből álló friss, jó ebéddel. Az izr. jótékony nőegyesület ugyanis minden évben tart fenn népkönyvtárat az iskolában a szegény tanulók részére. Eddig nem kevesebb, mint 74000 ebédet osztottak ki szegény tanulóknak. Az iskolások minden évben ellátja szegény tanulóit jó téli ruhával és tankönyvekkel. 70-80 szegény tanuló részesül így téli ruhában és tankönyvben. A város a Kövesdy-féle alapítványból 50 ev. ref. gyermeket ruház fel. A Dréher-sórcsarnokban levő Kossuth-asztaltársaság minden évben 50-60 tanuló ruház fel. Elnöke ez asztaltársaságnak Thiesen Arthur, titkára Schvarcz Dániel. A „Debrecen“-sórcsarnokban levő Polgári-asztaltársaság szintén felruház minden évben 30-40 szegény gyermeket. Elnöke ezen társaságnak Nagy András keztyüs. A Hungáriában is van egy asztaltársaság, elnöke Dr. Burger Péter, pénztárosa Békési Albert, a mely 2-3 tanuló lát el minden évben szép és jó ruhával. A Svetits-intézetben gyűjtés útján szerzik össze azt a pénzt, a melyen a szegény leányokat ellátják ruhával. A ruhákat az intézetbeli növendékek varrják. A Theresiánium maga látja el szegény tanulóit téli ruhával. Egyes kereskedők minden évben emlékeznek meg a szegény iskolás gyermekekről. Így Rózsa Lajos nődivatárú kereskedő minden évben 4-5 felsőkabátot küld szegény iskolás leányoknak; Schvarcz M. L. kereskedő és Krausz Henriette divatárúsnő kalapokkal látják el szegény iskolás leánykáinkat. Magánházak urnői is küldenek ócska, de jókarban levő ruhákat, cipőket, szegény tanuló részére. Szóval egy kis utánjárással, érdeklődéssel majdnem valamennyi szegény iskolás gyermeket láthatni el élelmiszerekkel és ruházattal. Tavaly a mi iskolánkban vagy 120 tanuló kapott téli ruhát és naponta 85-90 gyermek részesült jó ebédben. Debrecen társadalmának jótékonyasága kiapadhatlan és valahányszor a jótékonyaság eme nemes forrásához csak fordulnak, mindannyiszor megnyílik annak bőségszaruja! *Kuti Zsigmond*, az izr. iskola igazgatója.

Jelölés a jogakadémia tanszékére.

A főiskola igazgató tanácsa tegnap tartotta jelölő ülését a Kérészi Zoltán megüresedett tanszékére, melyre első helyen. Dr. Kun Béla máramaros-szigeti jogtanárt, második helyen Dr. Tóth Károly budapesti törvényeszéki aljegyzőt, harmadik helyen: Dr. Móric Károly kecskeméti jogtanárt és negyedik helyen: Dr. Bacsó Jenő debreceni ügyvédet jelölte. E négy közül ma lesz a végleges döntés gróf Dégenfeld József elnöklelte alatt.

Felsőbb leányok segítő egylete.

Az ev. ref. felsőbb leányiskolában most alakult meg az Ifjusági Segítő Egylet, melynek célja szegény sorsu növendékek könyvekkel és pénzsegéllyel való támogatása. Az egyletbe alapító tagokul az intézet volt növendékei is beléphetnek, ha egyszer és mindenkorra 20 koronát fizetnek az egylet pénztárába.

Politikai nippek.

Az emberek azt hiszik, hogy ez a két fogalom: ipar és obstrukció olyan messze esik egymástól, mint Makó rendezett tanácsu város Jeruzsálemtől. De nem úgy van. Inkább olyan közel vannak, mint egy karanfogva sétáló pár. Az igaz, hogy a pár aztán anyós legyen és vő, vagy adós és hitelző. Telve egymás iránt való haraggal és gyűlölködéssel.

Az obstrukció ellensége minden munkának, az ipar áldozata minden obstrukciónak. S e mellett egy kis obstrukció is tehetetlenné varázsolja az erős ipart, de a leghatalmasabb ipar se tudja összeroppantani a legparányibb obstrukciót...

Mégis, ha külső példákól okoskodunk, az obstrukciónak is hasznát vehetné a magyar ipar. (A nyomdásziparon kívül is.) Csak egy kis lelemény kell hozzá.

Lám, néhány éve Loubet köztársasági elnöknek a versenytéren bevették a cilinderét. Másnap Páris minden ékszerésze ezüst nippeket árult: a betört cilinder körömní mását. Vagy a minap Syveton képviselő nyakonütötte André hadügyminisztert, s ma már Párisban vagy ezüst öklöket, vagy dagadt miniszterfejet hord minden ember az óraláncán. Még a pártállás is benne van az ilyen nippekben.

Tisztelt magyar ipar, maga nem gondol semmire. Pedig, ha máshol nem is, legalább a brelocke-gyártás terén hasznát lehetne venni a magyar szabadság dicső harcosainak.

Ezennel néhány alkalmas politikai csebecse ideáját szívesen felajánlom a magyar iparosoknak. Tessék megcsinálni egyikét-másikát:

I.

A Thaly Kálmán plakettje. Művészi és nagyon alkalmas a kisebbitésre. (Nyakkendőtűnek is jó vagy képeslevelezőlapnak.) Különösen vigyázni kell a felírára: Béke szerzőjének!...

II.

Az elnök ollója, a melylyel a királyi levelet és Rákosi Viktor kezét felvágta. A levélen még meglátszik, a kézen már nem. Pedig ezt a kezét szinte körülhordozták az országban. Majdnem volt rajta egy véresepp. (Talán e jobbkéz is alkalmas a sokszorosításra?)

III.

A negyvennyolcas törvénykönyv. A melyre hivatkoznak, a mikor nem kell, s a melyet eldobálnak, a mikor kellene.

IV.

Egy repülő kabát. A mit a pénteki fekete napon egy elkéseredett hazafi levett és a levegőbe hajított. (A sokszorosító iparosnak ügyelnie kell rá, hogy pénzestárca ne legyen a kabátban. A honatya is kivette előbb a bugyelárist s csak azután tört ki belőle a hazafiúi bánat.)

V.

Rakovszky István mint zenélő automata. Az ember beledob egy hárszabálysérelmet és kijön belőle a Kossuth-nóta. (Vigyázni kell, hogy csak az első

strófát énekelje a masina. A másodikat meg nem tudja.)

VI.

Polonyi Géza összegyűjtött igazságai. Két üveglap alá kell tenni, mint a vlzeseppet, s mikroszkópon kell nézni, hogyan hemzseg. (Karácsonyi és újévi ajándéknak is nagyon ajánlható.)

Napi hírek.

— **Bizalmatlansági indítvány a közgyűlésen.** Kovács József polgármesterhez tegnap délután száz aláírással egy indítvány érkezett, melyben az aláírók arra kérik a polgármestert, hogy terjesse a közgyűlés elé azt a kivánságukat, hogy az e hó 18-iki eseményeket, melyek a képviselőház ülésén történtek elítélják és a házszabály revízió megsemmisítése miatt intézzen a város feliratot a kormányhoz. Az indítványt elsősorban a mai teljes tanácsülés van hivatva elbírálni, mely nagyon helyesen úgy fog határozni, minthogy a város közgyűlési termében nincs helye a politikának, az ellenzék ezen indítványa ne tüzesék ki a napirendre.

— **Püspöki ebéd.** Kiss Aron református püspök az egyházkerületi tagok tiszteletére diszebedett adott, melyen jelen voltak: Domahidy Elemér főispán, Dobieczy Sándor orsz. képviselő, Simonffy Imre kir. tanácsos, Vogel Pál és Nagy Győző ezredes és még számosan Debrecen előkelőségei közül. Az ebéden pohárköszöntőt mondtak: Domahidy Elemér, Uray Imre, Balogh Ferenc, Dobieczy Sándor, Géressy Kálmán és még sokan.

— **A budapesti egyetemről.** Dr. Demkó György rektor ma megnyitotta a központi egyetem kapuit. Az ifjuság nagy számban kereste föl a dékáni hivatalokat és szigorlati termeket. — Mindenütt azonban esőndesen viselkedett. A rendes előadások holnap, szerdán az összes fakultásokon megkezdődnek. Csodás volt ma a klinikai előadó termekben, és a műegyetemen is, s így a rendes előadásokat holnap ezekben az intézetekben is megkezdik.

— **A Csokonai-kör választmánya** tegnap délután ülést a kereskedelmi akadémia disztermében Géresi Kálmán elnöklelte alatt. Az elnökség legelsőben beszámolt a százados Csokonai ünnep eddigi előkészületeiről, mely nagyon kedvezőnek ígérkezik. A város tanácsa anyagi és erkölcsi támogatásban is részesíti a kört, amennyiben a rendező bizottságba Vecsey Imre főjegyzőt és Oláh Károly kultusz tanácsost küldte ki. A főiskola is két tanárával képviselteti magát a rendezőségben. Kilátásba helyezték az összes fővárosi és vidéki irodalmi társaságok. Gróf Tisza István és Berzeviczy Albert miniszter megjelenése, mely nagyban fogja az országos ünnep fényét emelni. A választmány ezután áttért a Szávay-féle indítványra, mely azt célozza, hogy a kör alakuljon át irodalmi társasággá. Dr. Tüdős János és Nagy Zsigmond választmányi tagok meleg hangon ajánlották az indítvány elfogadását. A választmány elvileg nagyon helyeseite Szávay indítványát, csupán nem tartja a kivített most időszérűnek a százados ünnep miatt, mindazonáltal egy hat tagú bizottságot küld ki a dolog megvitatására. A bizottság tagjai lettek Géresi Kálmán, Komlóssy Arthur, Szávay Gyula, Dr. Kardos Samu, Dr. Tüdős János, Kone Ákos.

— **Az egészségügyi bizottság** tegnap délután Körner tanácsos elnöklete alatt tartott ülésén Dr. Sárvári tiszti főorvos jelentés tett a fertőző gyermek betegségekről. Jelentésében még mindig aggodalmasnak tartja az állapotokat, habár az újabb megbetegedések száma csökkent is. Javasolja, hogy az elemi iskolák és óvodák még jövő hó 8-ig zárva tartassanak. A bizottság a főorvos javaslata értelmében határozott és jövő hó 8-án ismétülést tart, melyen a főorvos újból jelentést fog tenni tapasztalatairól.

— **Az állam képvisárlása.** Berzevicy Albert miniszter legújabbán Bosznay István debreceni kitűnő festőművész „A radványi pusztán” című gyönyörű, hangulatos képét megvásárolta az állam számára 2000 kor-ért.

— **Felolvasó esték a róm. kath. iskolában.** A tavaly olyan nagy sikereket aratott felolvasó estéket az idén is tartják ugyancsak a róm. kath. főgimnázium dísztermében. A felolvasó estéket rendező bizottság mindent elkövet, hogy az esték szórakoztatva oktató jellegűekből mitse veszítsenek, s hogy a vallásosság s tudomány iránti szeretetet a nagy közönségben ápolják. Nem felejtkeznek, mert nem is felejtkezhetnek el természetesen, ezen cél mellett a hazafiaságról sem, aminek fényes tanujele az első est műsora. Ezen első felolvasó est december 1-én délután 5 órakor lesz a róm. kath. főgimnázium dísztermében s ez egész est Rákóczi emlékének van szentelve, kezdete a Rácz Károly zenekara által előadandó Rákóczi kesergőből, egészen az estét bezáró, tárogatón játszott kuruenótáig, minden előadott szám csak a nagy Rákóczi emlékének fog áldozni. A műsor első pontja a Rákóczi kesergő.

Ez a szép kesergő vezeti be Wolaffka püspök mély tanulmányra valló, remek tollal megírt jellemtanulmányát II. Rákóczi Ferencről, a nagy fejedelemtől. Ő írta, ő olvassa fel, ennyi elég biztosíték arra, hogy ez jó is lesz.

A következő szám a Sziemeth Károlyé, Kárpát egyesületünk nagy tudományú elnöké, ki a Vándorlás és Rákóczi bírodalmában című tanulmányt olvassa fel. Illusztrál is az a sok száz, szebbnél szebb vetített képpel. Ezek képek, melyek már a külföld figyelmét s érdeklődését is felkeltették Sziemeth h. üzletvezető saját felvételei s ezek bemutatása csak emelni fogja az est érdekességét. A felolvasó esték jótékony célt is szolgálnak, amennyiben a tiszta jövedelem a szegénygyermek felruházására szolgál.

Az érdeklődés illusztrálására legyen elég annyi, a rendező bizottság által kibocsátott s 5 felolvasó estére szóló bérletjegyek közül 3 nap alatt 100-nál több jegy kelt el. Egy ilyen bérletjegy ára 2 korona kapható Mihalovits Jenő gyógyszerész, pénztárnoknál. A rendes ülő és álló hely jegyek (ülő hely 50 fillér, állóhely 20 fillér) kedden déltől kezdve adatkak ki s kaphatók lesznek Kontsek Géza fűszerkereskedésében, Riesz Lipót cukrázdájában s Mihalovits J. gyógyszerésztárában. Ezen mindenizében sikerültnek ígérkező felolvasó este már most felhívjuk olvasóink b. figyelmét.

— **Szociálisták gyűlése.** Nánási Lajos, Szabó Endre és Vass András tegnap engedélyt kértek a polgármestertől a debreceni összes munkások nevében, hogy december 4-én vasárnap a Széchenyi utca végén levő vásártéren gyülekezzenek. A bejelentők szerint a munkásság a Petőfi téren gyülekezik délután 2 órakor, honnan a Deák Ferenc, Piac és Hatvan utcákon át zárt sorokban a vásártérre vonul. A gyűlés napirendje a politikai helyzet és általános választói jog. Minthogy a vezetőség felelősséget vállalt a rendről, a polgármester a bejelentést tudomásul vette.

— **A képtár megnyitásának elhalasztása.** A Műpártoló Egylet képkiallításának megnyitását december 2-ről 4-re halasztották, mivel 2-ra még nem készülnek el a képek rendezésével.

— **Az oháti apátság kulcsa.** Gara Lajos oháti bérlő birtokán házalapítása köz-

ben egy kulcsot találtak, mely szakértők véleménye szerint évszázadok óta van a földben. A kulcs alakja és nagysága alaposan teszi azt a föltevést, hogy ez a kulcs az elpusztult oháti apátság kulcsa volt s így meglehet, hogy a Gara Lajos bérelt földjén állott az oháti apátság. Zoltai Lajos és Péter Gábor régiségbuvárok megbízást kaptak arra hogy azon a helyen, ahol a kulcsot találták, ásásokat végeztesenek. Gara Lajos készséggel bocsátotta rendelkezésre a szóban levő földdarabot és az ásást vezető bizottságot az ott tartózkodás tartamára vendégül hívta. Az értékes kulcsot Gara a városi múzeumnak ajándékozta.

— **Elfogott betörő.** Megirtuk, hogy Hortobágy és Ohát-Kócs között levő 13. és 14. számú őrházakba betörtök, az őröket véresre vezték és ruhaneműket vittek el. A tettesek egyikét, Tóth Imrét a csendőrség Tiszaroffon elfogta és Debrecenbe hozta. Tóth a betörést beismerte, de büntetését nem akarja megnevezni. Atadták a kir. ügyészségnek.

— **Katonák oktatása.** Az októberben bevonult közös gyalogosok és huszárok tegnap délután a Kistemplomban gyűltek össze, hol Jánosi Zoltán református lelkész mondott neki tartalmas, szép beszédet a hazaszeretetről.

— **Előljárási ülés.** Az ipartestület előljárási ülése ma délután 4 órakor tartja meg az ipartestület tanácstermében rendes havi ülését, melyen Tóth Kálmán fog elnökölni.

— **A Szabad iskolának** abban a szakosztályában, mely a művelt közönségnek szolgál előadásokkal, szerdán d. u. 5 órakor folytatja Sáfrány Lajos felsőbb leányiskolai tanár a nevelés problémáiról szóló tanítását. A kereskedelmi akadémia díszterme, a hol a kitűnő professzor eddigi előadásai is nagy közönség előtt mentek végbe, minden érdeklődő előtt díjtalanul nyitva áll.

— **Diszletek átvétele.** A színházi szerződés értelmében az igazgató köteles minden évben egy diszletet festetni és azt a város tulajdonába átengedni. Ennek Makó meg is felelt és a kiküldött bizottság tegnap vette át a diszleteket. Az átadott diszletek a következők: egy kék szoba és egy díszterem, ezeken kívül egy fonott sodronyból készült tükrös kandalló s egy fonott sodronyból készült szobaajtó, mely minden szobához alkalmazható. A bizottság a diszleteket kifogástalannak találja és javasolja a színházi bizottságnak a diszletek átvételét.

— **Postai gyűjtőhely.** A nagyvárosi postaigazgatóság megengedte Erdőssy Ilonának, hogy a Piac- és Bádógos utcák sarkán „Debrecen I.” elnevezéssel gyűjtőállomást nyisson. — Az új gyűjtőállomás ma nyílik meg.

— **Leesett a pincébe.** Özv. Nagy Jánosné Nyomatató-u. 2. sz. alatti lakosnő tegnap este a pincejárata nál megesusztott és a pincébe gurult olyan szerencsétlenül, hogy a fejére több helyen megrepedett. Súlyos sérülésével a kórházba vitték.

— **Alföldy bál a Bikában.** A felsőbb leányok meg a diákok kedves mulatása, az Alföldy Károly és László tánevizsgálja szombaton, december 3-án este lesz az Arany Bika dísztermében. A táncmulatságon, melyre belépti díj 2 korona Magyaritestvérek zenekara játszik.

— **Gyenge, tüdőbajra hajlandó** görvélkőros, vérszegény gyermekeknek legjobban ajánlható a *Mihalovits-féle iztelen csukamájolaj*, melyet után sem kellemetlen szaga, sem kellemetlen íze nincsen szívesen vesznek be a gyermekek. Kapható: Mihalovits J. gyógyszerésztárában, Debrecen.

— **A féláru vasuti jegy váltására** jogosító arcképes évi igazolványok az 1905-ik évre idejekorán leendő érvényesíthetése végett a magyar királyi államvasutak igazgatóságához VI. ker. Andrassy-ut 73-75 sz. f. évi november hó 10-től kezdődőleg legkésőbb december hó 31-ig beküldendők, azok az igényjogosultak pedig, a kiknek ily igazolványuk még nincs de az 1905 évre vállalni kívánnak, az igazolvány kiállítását

ugyancsak a fenti időközben kérelmezhetik. Figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy a kik az arcképes igazolványt meg nem szerzik, vagy az iránt elkésve folyamodnak, a rendezésített utazási kedvezményre való igényt az 1905 év folyamára úgy magukra, mint családtagjaikra nézve elvesztik. A nyugdíjasok a lakhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által nyugdíjas minőségüket és azt hogy a díjazott tisztséget vagy fizetésels járó hivatalt nem viselnek folyamondványaikon igazolni tartoznak.

— **LETZTER JOZSEF** fényképészfestészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejárata nál levő kiakatban.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR.

Szerda, november 30-án Enyingi Török Bálint. Dráma.

Csütörtök, december 1-én A lőcei fehér asszony. Énekes történeti színmű.

Péntek, december 2-án Kis pajtás. Vigjáték. Szombat, december 3-án Kis alamuszi.

Operett.

Vasárnap december 4-én d. u. Boccaccio Operett. Este először Diákélet. Színmű.

* **Színházi hírek.** Szerdán kerül másodsor színtre Szathmáry Zoltán 3 felvonásos drámája az Enyingi Török Bálint. — Hahnel Aranka betegsége miatt a péntekre hirdett Kis pajtás előadása elmarad, s helyette színtre kerül a Nagymama. — Nagy érdeklődés mutatkozik Mayer-Förster Vilmos Diákélet című színművének vasárnap esti előadása iránt.

TÁVIRATOK.

A német kereskedelmi szerződés.

Budapest, nov. 29. Bécsi távirat szerint nagyon valószínű, hogy Németország felmondja a kereskedelmi szerződést.

Miniszterek utazása.

Bécs, nov. 29. Tisza István gróf miniszterelnök tegnap éjjel visszautazott Budapestre. Nyíry honvédelmi miniszter tegnap éjjel Budapestől ideérkezett.

A budapesti egyetemi ifjuság nagygyűlése.

Budapest, nov. 29. Ma az összes budapesti főiskolák ifjusága nagy gyűlést tartott, melyen részt vettek a kassai jogakadémia és kolozsvári egyetem kiküldöttei is. A nagygyűlésen elhatározták, hogy a központi egyetem rektorának memorandumot fognak átnyújtani, amelyben követelik az egyetemre berontott rendőr közegek megbüntetését. Követelik továbbá, hogy az egyetemi tanács vonja vissza tegnapi határozatát és Demkó rektor eljárása fölött fejezze ki az ifjuság előtt sajnálatát. Ha ezen követelésük megtagadhatnák, úgy az egyetem kapuját nem lépik át többé és kimondják az általános sztrájkot. A gyűlésen élesen támadták Demkó rektort és egyúttal elhatározták, hogy a műegyetem és állatorvosi főiskola rektorának tiszteletére fáklás menetet rendeznek.

Japán-orosz háború.

London, nov. 29. A Reutner-ügynökség jelenti Fokvárosban: Az Argus nevű lap táviratot kapott, mely szerint Rosdestvenszky tengernagy hajóhada Szvakopmudnál színt vesz fel.

Washington, nov. 29. Az orosz és az angol nagykövet külön megjelent a külügyminisztériumban és átnyújtotta a meghívót egy magasrangú amerikai tengerésziszt számára, ki az észak-tengeri esemény eldöntésére hivatott választott bíróság tagja lesz.

Pétervár, nov. 29. Kuropatkin táviratozza 27-éről: A ma reggel Csinkecsennél operáló csapatától érkezett jelentés szerint az éjjel nyugodtan telt el, de reggel fél 7 óra az ellenség újból megkezdte a támadást és a bal szárnyon reggel 7 órakor megkezdődött a puskatűz. Nov. 25-étől 26-ig csapatunk 11 hallottat és 67 sebesültet veszített. A sebesültek legtöbbször azt kívánta, hogy a hadseregben maradjon. A parancsnok a japánok veszteségeit nagyoknak tartja. Több mint száz fegyvert zsákmányoltunk. Az elesett japánok egyenruhája szerint itélve a 7. tartalékegység volt az, mely bal szárnyunk és középső csapatunk ellen küzdött. Vankovsz másodosztályú százados hét önkéntes vadászal 26-án este egy ellenséges őrszemhez osont és elfogott egy japán altisztet és az őrszemtől eltávolodott. Az elfogott lármát esapott, mire az őrség többi katonája elszaladt. A közelben dolgozó két japán század is elmenekült. Két vadász megsebesült. Ma a japán sáncok ellen folyt a puskatűzelés.

Szaharov, november 29. Tegnap reggel óta a japánok Csinkecsennél ismét támadják csapatunkat, a támadást feltartóztatta ágyú- és puskatűzünk. Este 6 órakor megszűnt a küzdelem. Az ellenség nem tudott közelébb jönni hozzánk 600 lépésnél. A heves hóvihár következtében abba kellett hagyni a küzdelmet. A mikor az idő délután 3 óra körül ismét kiderült, észrevettük, hogy az ellenség állásunk jobb szárnyán megkerülő mozdulatot tesz. Négy ágyú pontos lövése következtében kénytelen volt a három ellenséges század visszavonulni. Tegnap veszteségeink nem voltak nagyok. 27-én este önkéntes vadászaink Otlubay százados vezérlete alatt megszállták a Putilow domb alatt levő Nanganca falut és az ellenség heves puskatűze dacára husz percig tartották magukat, míg az épület alá, mely az ellenségnek állás-képpen szolgált, és a melyből a japánok nagy közelségből folyton lövöldöztek őreinket, bombát lehetett elhelyezni. Csapatunk visszavonulása után az épület légberöppent. — Erre a Nanganca nevű falura és a közelében levő hasadékokra kezdtünk tüzelni a melyet nemsokára jelentékeny japán haderő szállott meg. Két emberünk megsebesült. 28-iki ütközetekről nem kaptam jelentést.

Pétervár, nov. 29. Az oroszok Port-Arturban visszaverték a japánok legutóbbi ostromát.

A Vernon katasztrófája.

Portsmouth, november 29. A tegnapi baleset hivatalos leírása szerint a Vernon nevű iskolahajó és egy kutter, aknák eltávolítását gyakorolta. A kuttert egy robbanás teljesen elpusztította, a gőzös erősen megsérült, majd elsüllyedt. Kettő meghaltak kettőn súlyosan megsebesültek.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, nov. 29.

Buzakinálatmérsékelt, vételkedv korlátolt, Nyugodt irányzat mellett 20,000 métermázsra került forgalomba, közben 10 fillérrel olcsóbb árakon. Egyéb gabonaneműek közül rozs, zab és tengeri 5 fillérrel olcsóbb. — Idő boros.

LEGUJABB.

Perczel választói között.

Bonyhád, nov. 29. Perczel Dezső házelnök ma ide érkezett választói közé. A város fel van lobogóva, a pályaudvaron a környék előkelőségei nagy tömeg élén, lelkesedéssel fogadták képviselőjüket. A bevonulás folytonos ovációk között történt és a házelnök kocsiját hosszú kocsisor követte. Az Arany Oroszlán vendéglőben a választók gyűlést tartottak, melyen a bonyhádi kerület 34 községének összes küldöttei jelen voltak. Forster István pártelnök üdvözölte Perczelt, majd Moshauer a választók nevében biztosította változatlan bizalmukról. Perczel megköszönte az ovációt és kijelentette hogy nyugodtan jött választói közé, mert amit tett a hazáért tette. Ezután Simonsits Elemér főjegyző ünnepelte Tiszát, kinek a választók üdvözlő táviratot küldtek. Este 200 teritékű banket volt, melyen Kardos Kálmán volt, képviselőházi alelnök mondott Perczelre, nagyhatalmú beszédet.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Dr. Plósz Sándor jelentkezett. Hirt adtak pár nappal ezelőtt a lapok arról a felhívásról, amelyet a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék bocsátott ki. — Ebben a felhívásban az ismeretlen tartózkodásu Dr. Plósz Sándort a bizottság felhívta, hogy az ellene indított váltóperken a pör tárgyalására kitűzött határidőben jelentkezzen s egyidejűleg ügygondnokául Dr. Artner Kálmán ügyvédet rendelte ki. Ma d. e. 9 órára volt ez a határidő kitűzve s Dr. Plósz Sándor jelentkezett alá is írta a jogyzdkönyvet személyesen. Dr. Plósz Sándor — mint megállapított nem azonos személy az igazságügyminiszterrel, hanem fővárosi gyakorló orvos.

dásu Dr. Plósz Sándort a bizottság felhívta, hogy az ellene indított váltóperken a pör tárgyalására kitűzött határidőben jelentkezzen s egyidejűleg ügygondnokául Dr. Artner Kálmán ügyvédet rendelte ki. Ma d. e. 9 órára volt ez a határidő kitűzve s Dr. Plósz Sándor jelentkezett alá is írta a jogyzdkönyvet személyesen. Dr. Plósz Sándor — mint megállapított nem azonos személy az igazságügyminiszterrel, hanem fővárosi gyakorló orvos.

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégnél
Kistemplombazár.

megkezdődött a
Karácsonyi vásár

Minőségben kifogástalan jó áruk kerülnek eladásra leszállított árak mellett.

Zádor Lajos

divattermében december 31-ig ritka alkalmi bevásárlás női divatekkekben. finom gyapju szövetek, selymek diszek, női felöltők, blousok, szörme boak és karmantyuk rendkívüli leszállított árakban, mult évi cikkek minden árban.

Kiárusítatnak.

Aláírási felhívás.

A Hajdumegyei Népbank mint szövetkezet 1905. január hó 1-én megnyitja a második évtársulatát.

Felhívjuk Debrecen város és vidéke közönségét ezen második évtársulatba való belépésre.

Az általános bizalmat, melyet úgy a tőkegyűjtő, mint a hitelt igénylő közönség intézetünkbe helyezett, leginkább bizonyítja azon körülmény, hogy dacára rövid egy esztendei fennállásának tagjai száma máris meghaladja a 800-at, kik 4500 törzsbetétre több mint 120000 koronát fizettek eddig be, mely összeg az évtársulatok tartamát véve alapul, 600.000 korona törzsbetét tőkének felel meg.

Egytörzsbetétre hetenként öt éven át 50 fillér (25 kr.) fizetendő. Az így összegyűlt törzstőke várható haszoneredménye, mely mint már eddig megállapítható

6 százalékos kamatozásnak felel meg, a tagok között törzsbetétek arányában lesz felosztandó.

A szövetkezet tagjai olcsó és könnyen visszafizethető kölcsönöket élvezhetnek és pedig

előlegképen befizetésük, része erejéig, megfelelő kezesek jóállása mellett, továbbá arany-ezüst nemű és érték papir zálogra, végül jelzálogra.

A kölcsönök kamatai úgy mint eddig, a törzsbetétekkel együtt hetenként is fizethetők és emellett jövőre a közönség kényelmére újabb előnyös újításokat hozunk be

A második évtársulatba belépő tag hitelre már most igényt tarthat, mely esetben a befizetések csak a jövő év január elsején kezdődnek mely körülmény megkíméli az új tagokat a folyó év elmúlt heteinek és késedelmi illetékeinek levonásától.

Jelentkezések a második évtársulatba való belépés iránt az intézet helyiségében (Piac-u. 26, sz. főtözsde épületében) bármely nap délelőtt úgy mint délután eszközölhetők.

Debrecen, 1904, november hó.

Dr. Révy Nándor, jogtanácsos

Dr. Brukner Ernő, elnök.

Üzletáthelyezés.

Tisztelt vevőink és a közönség szives tudomására hozzuk, hogy könyv-, papir- és

zeneműkereskedésünket

a modern igényeknek megfelelően tetemesen megnagyobbítva a

Kossuth-utca 11. számú házba (Zádor ház)

egyenesen e célra átalakított fényes helyiségbe helyeztük át. Ezen üzlet-helyiségünk megtekintésére — mely csaknem látványosság számba megy — tisztelettel kérjük fel tisztelt vevőinket.

Kiváló tisztelettel

HEGEDÜS S. és SÁNDOR I.

előbb **László Albert és Társa**

DEBRECENBEN,

Kossuth-utca 11.

Főpiac utcai üzlethelyiségünk kiadó!

Magyar Fém- és lámpaárugyár.

Részvénytársaság

BUDAPEST-KÖBÁNYA.

Ezredéves
orsz. kiállítás

diszoklevél.

Légszesz- és villamos Csillárok

a legegyszerűbb kiviteltől a legpazarabbig.

Debrecen: Simonffy-utca.

Petroleum-lámpák!

Stilszerű újdonságok!

Fém és diszműtárgyak.

Patódi

Király-olaj!

a legjobb biztonsági petroleum

Védjegy
Turul madár

Feltűnést keltő árak!

Védjegy:
Turul madár

Női cugos bőr cipő 2.40 frt
Nemez béléssel 2.60 frt

Férfi cugos cipő 2.50 frt
sima v. betétes

Gyermek cipő 90 kr.-tól
fűzős v. gombos

Női nemez cipő 1.80 frt
körül bőrrel
fűzős v. gombos

Női fűzős cipő 2.80 frt
Nemez béléssel 3.— frt

Férfi hegymászó cipő 3.— frt
Tricó béléssel 3.75 frt

Leányka cipő 1.60 frt
fűzős v. gombos

Női nemez félcipő 1 frt
körül bőrrel
fűzős v. cuggal

Női gombos cipő 3 frt
elegáns és tartós

Férfi boksz bőr 4.25 frt
fűzős 4.50 frt

Női nemez fél cipő 1 frt
bőrtalp és sarokkal

Női posztó fűzős cipő 4.50 frt
bőrrel körül
báránybőr béléssel

Női boksz bőr fűzős 3.75 frt
gombos elegáns 4.— frt

Férfi borju bőr 3.75 frt
posztó betéttel

Férfi nemez fél cipő 1.20 frt
bőrtalp és sarokkal

Női sevró fűzős cipő 5.50 frt
báránybőr béléssel.
Elegáns

TURUL

cipőgyár

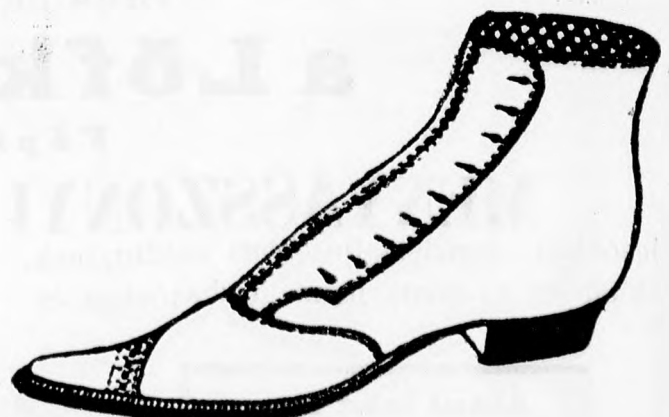
részvénytársaság főraktára

≡ Különlegesség! ≡

„Goodyear Welt“
Amerikai boots!

Debrecen,

Piac-utca 50. Miklós-utcával szemben.

Szőlőoltványok,

Amerikai alanyon készült, legkiválóbb csemege- és borfajokból teljesen fajtisztán, tökéletesen forrottus gyökérzetű példányok, szokvány minőségben, mérsékelt áron, őszi vagy tavaszi szállításra megrendelhetők a

Küküllőmenti Első Szőlőoltvány telepnél Medgyesen (N.-Küküllő-megye)

Tulajdonos: **CASPARI FRIGYES**

okleveles szőlész, az erdélyrészi sz. gazdasági egyesületi és borászati szakelőadója, Barbu A. Stirbe herceg romániai szőlőtelepeinek igazgatója, Nagy-Küküllő vármegye volt szőlészeti biztosa stb.

Lugasszőlő-oltványok szintén mérsékelt áron!

Készlet 3 millió. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Oltványaim az idén szebben fejlődtek mint valaha, mert a száraz időszak alatt 4 nagy vízmű által naponta millió literrel nagyobb vízmennyiséggel lettek öntözve.

Kiadó lakások

modern berendezéssel

egy 6 szobás (fürdőszoba és mellékhelyiségek)

és egy garcon 2 szobás

(elő és fürdőszobával)

1905. Május

1 től

Dégenfeld téren levő új

emeletes épületben.

Fenáll 22 éve

Legmagasabb helyről
kitüntetve 1890 ban.

Legnagyobb Legrégibb és Legszolidabb

órás ékszerész üzlet Debrecenben

a Löfkovits Arthuré

Főpiac a posta mellett

MENYASSZONYI ÉKSZEREK ÉS KELENGYÉK

Legolesőbban legizlésteljesebben szállítanak. Átalakítás és új minta legmegbízhatóbban és

Megnagyobbított aranyműves és vésnök műhelyeimbe minden javítás legolesőbban vitetik ki.

Allami ezüst érem.

II. Vilmos német császár által kitüntetve
1901. éven.

Aláírási felhívás

a „Polgári Takarékszövetkezet”

IX. évtársulatába való belépésre.

A „Polgári Takarékszövetkezet Debrecenben”

1905. évi január hó 1-én, működésének és fennállásának VIII-ik évét tölti be s a már 1904. évi október hó 10-én megalakult IX-ik évtársulat működését megkezdette.

Az elmúlt év eredményei közül kiemeljük, hogy eddig **2000 tag 60 000 tőzsbetéttel 900 000 korona betét tőkét** gyűjtött össze. Szövetkezetünk tagjai eddig

6%-os kamatot

kaptak haszonrészül betétjük után és e haszonrész állandósítása kétségtelenül várható a jövőben is.

Szövetkezetünk működésének eredményét legvilágosabban az 1903-ik év mérlege igazolja **46 864 korona tiszta jövedelmével**, valamint élénk bizonyítéka a fejlődésnek, hogy tagjainak hiteligényét eddig **4 millió korona körüli összegű kölcsönrel** elégitette ki.

Felhívjuk Debrecen város és vidéki közönséget a

IX-ik évtársulatba való minél tömegesebb belépésre.

A „Polgári Takarékszövetkezet Debrecenben”

tagok korlátolt felelőssége mellett alakult, évtársulatának vagyonát a tagok hetenként fizetendő tőzsbetétei képezik.

Egy tőzsbetét (10 kr. 20 fillér), mely hetenként az igazgatóság által megszabott napokon fizetendő be a szövetkezet pénztárába. A 4 év elteltével az évtársulat vagyona a tiszta jövedelemmel együtt a tagok között tőzsbetéteik arányában felosztatik.

A szövetkezett tagjainak 6%-os kamatláb mellett hitelt nyújt s a kihitelezett összegek 4 év tartama a heti befizetések által törleszthetők, sőt megakarván könnyíteni az olcsó jelzálogos kölcsönök igénybevételét és visszafizetését, tagjainak **8 év alatt törleszthető jelzálogos kölcsönöket is engedélyez**

Kölcsönök nyújtanak a befizetett összegek 1/5-öd részéig bárkinek, továbbá jelzálogi biztosíték, személyi kezesség, értékpapírok, vagy ezüst- és aranyemű kizárólag ellenében,

Az igazgatóság határozata értelmében a már megalakult IX-ik évtársulat újonnan belépő tagjai már most: 1905. január 1-seje előtt is igényt tarthatnak betétjeik nagyságához képest megszavazható kölcsönökre a nélkül, hogy a f. év elmúlt heteinek betétei ebből levonásba hozatnának, vagy a felek mulasztási illetékek terheitelne.

A „Polgári Takarékszövetkezet Debrecenben” a vidéki tagok heti befizetéseit megkönnyíti az által, hogy a pénz bérmentes beküldését postatakarékpénztár csekk útján teszi lehetővé.

A IX-ik évtársulatba való felvétel iránt jelentkezések és aláírások a szövetkezett hivatalos helyiségében (Piac-utca 83. szám, Geréby ház) teljesíthetők. Kelt Debrecenben, 1904. évi október hó.

„Polgári Takarékszövetkezet Debrecenben:

RÁSÓ GYULA,

kir. tanácsos alispán, a szövetkezet elnöke.

WESZPRÉMY ZOLTÁN,

alelnök.

KATZ JAKAB,

alelnök.

Dr. FREUND JENŐ,

igazg. jegyző, jogtanácsos.